

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 19 Decembre.

Statutul organic a provădut un larg cerc de activitate pentru fie-care credincios al bisericii noastre, ca nime să nu fie eschis dela participare la viața bisericească, nimerui să nu i se ia dreptul de a pute încurge la regularea afacerilor bisericesci, ca nimenea să nu fie eliberat de răspunderea pentru mersul regulat al afacerilor bisericesci.

Statutul nostru organic prevede în fie-care parochie sinodul parochial, în care poate lua parte fie-care parochian, maioren, de sine stătătoriu, nepăt, și care și implinesce datorințele sale parochiale. Sinodului parochial i se dă o putere foarte mare, în mânilor sinodului parochial este pusă fericirea unei parochii, și dacă membrii sinodului parochial vor fi fără conștiință în folosirea de dreptul lor, în mânilor sinodului parochial este pusă și nefericirea parochiei.

Sunt 20 de ani aproape, de când biserica noastră este pusă pe bazele din statutul organic.

Ar fi foarte de folos o cercetare conștiințioasă a stărilor de lucruri în biserica noastră după o practică de 20 de ani. O asemenea cercetare și constatare a rezultatului ei din toate punctele de vedere, ne-ar aduce numai folos. Dacă vom constata defecte, prin cunoascerea lor am scîi, unde e rēnl. ce unde, și cum trebuie, cum putem să îndreptăm. Dacă am constata progres, acesta l'am pune în fața defectelor, și l'am lua de cinosură pentru delăturarea acelor.

Teren foarte bogat la o asemenea constatare ne dau tocmai sinoadele parochiale prin cercul cel larg al lor de competență. Alegerile de paroch, de capelan, alegerile de învățatoriu, căutarea de mijloace pentru ameliorarea subsintinții acelor, crearea de scoale bune și corăspunđetoare, ridicarea de noue biserici, înfrumșetarea acestora, alegerea de comitete și epitropii parochiale, cari au să esecute conclusiunile sinoadelor parochiale, toate acestea ne dau bogat teren de constatări, întocmai precum dau bogat teren de activitate parochienilor.

De astădată nu vom cerceta după rezultate. Problema noastră de astădată va fi să contribuim și noi la mersul regulat al afacerilor bisericesci și prin îndrumări privitoare la aplicarea normelor, cari regulează compunerea acestei corporațiuni de atăta importanță în biserica noastră, compunerea sinodului parochial.

Și tocmai acum este timpul potrivit să vorbim în această materie, deoarece-ce toate comitetele parochiale se vor ocupa în țilele acestea încă înainte de incheerea anului, cu aceasta cestiune.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Diariu al episcopului Andreiu baron de Șaguna din anul 1857.

Intălnirea mea cu Escelenția Sa Dl ministru de cult la Viena în 7/19 Septembrie 1857.

După-ce m'am înfățișat, și am țis: că sum mare păcătos față cu Escelenția Sa, mi s'a răspuns: că și Escelenția Sa precunoasce: că este mare păcătos față cu mine. Țicēndu-mi mai departe 1-lea: că eu greșesc, când pretind aceleași drepturi pentru biserica noastră, care le are biserica catolică, pentru-că noi, neavēnd papă, și centrul bisericii noastre, nu putem să dăm aceea garanță stăpānirii împărătesci, care o dă biserica catolică și că nu este nici o apelație mai departe dela forul consistoriului nostru, și că preoțimea noastră este necultă, neluminată cu științele cele trebuincioase, ear preoțimea catolică este cultă în partea cea mai mare, și la Roma sunt felurite congregații, cari priveghează asupra dogmelor așa, încât un episcop catolic nu poate face nici o volnicie, căci dela el merge apelație la arhiepiscop și de acolo la Roma; și că un episcop catolic are

Voim să vorbim de compunerea listei membrilor sinodului parochial, și să improspetăm în memoria cetitorilor nostri dispozițiunile §-ului 5 din regulamentul pentru parochii, votat de congresul nostru național bisericesc în anul 1878.

Și avem motive acum să sulevăm aceasta cestiune, și să o explicăm la înțeles, deoarece-ce este de importanță să se stabilească odată o uniformitate în întreagă biserica noastră la compunerea listei membrilor sinodului parochial, este de importanță, se scie tot românul ortodox din provincia noastră metropolitană, pe ce cale ajunge în lista membrilor sinodului parochial și cum poate fi lăsat afară din ea; e de importanță să se scie. că numai acei parochieni au dreptul activ și pasiv, va se țică pot alege, și pot fi aleși în corporațiunile bisericesci, cari sunt induși în ordine în lista aceasta, și în fine constatăm, că dacă lista aceasta nu e făcută în ordine, aduce cu sine nimicirea de acte de importanță, dela cari foarte de multe ori atērnă linistea și concordia în parochie, cum e de exemplu alegerea de paroch, capelan și învățatoriu.

Pe lângă acestea motive mai avem încă și altele. Avem trista esperință, că în multe locuri la facearea listei membrilor sinodului parochial de loc nu s'au considerat dispozițiunile din regulamentul congresual pentru parochii. Și aceasta nu numai în locuri espuse, pe unde numai parochul și învățatoriu scie carte, ci s'a întemplat tocmai aici la biserica din cetate, sub ochii bărbaților chemați ex professo cu punerea în lucrare a dispozițiunilor congresuali în mod genuin, după-cum espres se normează în regulamentul.

Și cu acestea trecem la problema noastră.

Revista politică.

Desvoltarea lucrurilor în peninsula balcanică e presemn din ce în ce tot mai îngrițoariu. În unul din numerii premergători am luat notiță, că România se va îngrijii și pentru fortificațiunile munților, pentru ca pe deoparte ele să nu fie îndreptate numai spre o putere, ear pe de altă parte, pentru-ca să se asigure mai mult pozițiunea de putere neutrală în ajunul conflictului european, ce se pregătesce.

Așa ne putem explica numai și scirile, nu de puțină însemnătate, ce ne sosesc acum din Bucuresci și din Budapesta. Admiralul suprem al marinei austriace bar. de Sterneck, a atras încă de mult atențiunea guvernelor noastre, că România și organizează în linistea cea mai mare o flotilă de rășboiu la Dunărea de jos. România posedă la Du-

nărea de jos un vas de rășboiu de 1200 tone și foarte multe canoniere pentru preținse scopuri vamale. În realitate însă România se inarmează puternic, și guvernul României își dă silință a mări și întări flotila de rășboiu. Articolul 52 al contractului de Berlin hotărăseșe anumit, că nici un vas de rășboiu nu poate naviga pe Dunăre pe la porțile de fer, cu escepțiunea vaselor mici și ușoare, cari sunt destinate pentru scopuri vamale și polițienesci. Conform acestui contract Sterneck a raportat ministrului de rășboiu austriac, accentuând în deosebi pozițiunea strategică nefavorabilă pentru Austro Ungaria, în cazul unei conflagrațiuni, când la Dunărea de jos există o flotilă de rășboiu a unei puteri străine. Ministrul de rășboiu, conform acestui raport incunosciință pe ministrul de esterne, în urma căreia, se schimbă mai multe idei între guvernele austro-ungare și român și lucrurile păreau aplanate pe cale diplomatică într'un mod foarte amical. În urma unei dispozițiuni preinalte cestiunea nu s'a mai continuat și regimul austriac n'a mai urmărit afacerea. Sterneck însă asternu mai târziu, — după ce făcu studii amēnunțite — un memorandum, în care a declarat, că dacă România și susține o flotilă de rășboiu pe Dunărea de jos, se impune necesitatea ca și Austro Ungaria să și creze o astfel de flotilă pentru regularea porților de fer și pentru a oprî vasele de rășboiu rusesci d'a putea circula prin partea aceea a Dunărei în cazul unui rășboiu. Acceptându se deci păreriile lui Sterneck s'a și trimis o comisiune la fața locului pentru a studia terenul și a face pregătirile de lipsă pentru ridicarea unui port și organizarea flotei. Comisiunea, terminându și lucrările, a referat cauza și acum se asteaptă numai ca la intrunirea delegațiunilor să se voteze suma necesară pentru terminarea afacerii.

Scirile din Roma semnaleză, că înțelegerea între țarul rusesc și vatican a ajuns foarte departe. În procsimul consistoriu se vor preconiza trei episcopi pentru polonia rusească. Acestei cestiuni i se dă o mare însemnătate politică, și din acel punct de vedere, că lucrările s'au pertractat cu o înțală estraordinară mai cu seamă dela visita împăratului german în Roma. Papa, vēdēnd, că în tinerul împărat nu află aliat pentru restabilirea putererei lumesci, s'a aruncat în altă parte, la Petersburg. Remarcabil e, că acum și organul principelui de Bismarck a declarat, că e în interesul imperiului german, că afacerea dintre Vatican și țarul rusesc s'a terminat, căci prin aceasta s'a pus capăt și urei și intrigelor, ce se făceau pentru Polonia rusească, Foile monarchiei noastre au întimpinat declarațiunea

lângă sine pe canonicii, cari încă sunt bărbați învățați, și stăpānirea împărătescă află și în acești canonicii o garanță asupra volniciei, ce ar vrea să o facă episcopul. Din care pricină vede ministrul o lipsă mare, ca în ședințele consistoriale totdeauna să fie de față un comisariu împărătesc, ca o controlă din partea stăpānirii pentru de a nu se face nimerui vre-o nedreptate.

La acestea am răspuns:

Că eu nu me pot împretini cu acestea gânduri, căci nu sunt luate din viața bisericii noastre, și că silit sunt a reflecta, că dacă este după părerea dlui ministru vre-o iregularitate în ocārmuirea bisericii mele, aceea iregularitate nu purcede dela instituția bisericii noastre, nici provine dela volnicia mea, ci dela împregiurări din afară, adevă de acolo, că stăpānirea antimartială, și cea de sub principii ardeleni au supus biserica noastră sub mēsurii mirenesci ca să o nimicească etc.

Am răspuns mai departe: că stăpānirea împărătescă se se mulțamească cu garanța aceea, ce i-o dă biserica noastră prin aședēmintele și canoanele sale, în înțelesul cărora episcopul ocārmuesce eparchia sa, și fiind-că noi după ele ocārmuim biserica și pe creștinii noștri îi povēțuim către căștigarea vieții vecinice după aceleași aședēminte și canoane, și fiind-că noi ca supuși împăratului suntem în patria noastră, și nici o apelație nu avem afară de patrie,

pentru aceea tare sum convins, că acestea împregiurări dau destulă garanță, ba mai mare garanță pentru odichna stăpānirii împărătesci despre faptele noastre, ca unor episcopi, decât este aceea garanță, care o poate da stăpānirii noastre Roma pentru faptele episcopilor catolici.

Mai departe am observat, că pe drept ni se țice, că biserica noastră nu ar avea centrum.

Centrumul bisericii noastre este învățatura cea uniformă, carea se păstrează de către toți, cari se țin de biserica noastră. Nici că este biserica de vină, dacă nu e uniformă pretutindenea în cele dinafară ale ei, pentru-că stăpānirile politice, sub care trăesc creștinii noștri, și în cari biserica se află, sunt de felurite principii, unele mai liberale, și altele mai puțin liberale.

Mai departe am reflectat: că biserica noastră este altmîntrilea organizată decât cea latină; în biserica noastră nu sunt canonicii, dar sunt alți dignitari, cu cari se sfătuesce episcopul în trebile diecesane, care sfat episcopesc se poate chema după cuvēntul cel nou „Consistoriu”, însă sfaturile acelea, pentru cari provoacă episcopul pe dignitarii bisericesci din eparchia sa, pot servi episcopului numai spre îndreptare și spre deslușirea lucrului, dar nici decum spre hotărēre, căci numai un judecātoriu este într'o eparchie, și acela este episcopul locului, pentru-că el are în sine deplin taina preoției, el este dia-

organului cancelariului german cu mare neîncredere și cu multă răceală, căci rămâne o enigmă pentru politica austro-germană, declarațiunea, că învoala e bine venită cu interesele germane și ca împăratul german a contribuit mult la terminarea afacerii.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Nordul-Transilvaniei, 16 Decembrie, 1888. Simptomele corupțiunii se arată în Ungaria pe întreaga linie. Amploații statului, orașelor și comitatelor defraudează bani publici, și când în o parte a țării, când în alta se descoper crime, cari se vede, că s'au continuat ani întregi, fără de a ieși la iveală. Aceste stări de lucruri trebuie să dea mult de gândit celor ce chivernisesc statul, dar mai mult trebuie să pună la gânduri pe societatea, din care ies astfel de fii ai corupțiunii.

Este fără îndoială constatat, că criminalii singuri sunt în mare parte de vină, că comit lucruri desaprobat de morala publică, dar în parte vina o poartă și singură societatea, care pretinde dela oameni de regulă mai multe decât pot. Acest rău, ce e drept până acum nu este generalizat tocmai la noi românii din patria noastră și unele cazuri sporadice nu pot fi luate de cinosură, dar cine ne stă bun, că ele ați mâne nu vor prinde teren și la noi în dauna reputațiunii bune a neamului nostru. Românul până acum a fost considerat de om de încredere.

În serviciul statului ca și în al altor corporațiuni de caracter public ori privat, dirigătorii români a avut mâni curate ca aurul. Vine însă societatea și-l molipsesce, vine societatea și cere mai mult dela el decât poate presta, și multă tărie se recere ca să poată scăpa omul de ispitate. Familia în prima linie cere pâne și îmbrăcăminte, adăpost și pe urmă crescere corăspunătoare prin scoale. Societatea vine și ea la rândul ei și cere ca un dirigător să participe și el cu obolul seu la institutiunile de cultură, ce le susținem din pungile noastre, și apoi dacă are nenorocirea românul să trăească în oraș străin, trebuie și față de străini să îplinească unele obligăminte, fără de cari el ar trece ca un dușman al acelora, de cari e impreso rat și eată, că aceste contribuțiuni neprelimate încarcă bugetul unui tată de familie și-l aruncă în ghiarele ispitei, ca din om onorabil, din om cu trecere să devină un om urgisit de lume, fără ca în fond omul să aibă un gram de răutate în el și în sufletul seu.

Crimele mai recente descoperite însă se văd a fi de altă natură. Jocul de cărți și petrecerile cer jertfele lor și aceste rele sunt cu mult mai periculoase decât relele, de cari vorbirăm mai sus. Pătimașii de soiul acesta devin orbiți și aruncă fără scrupuli familie și nume în ruină și rușine și nu este mic numărul acestor oameni cu înclinări atât de fatale, pentru ei și pentru cei ce le aparțin.

În publicistica din Ungaria defraudările formează o rubrică permanentă și nu e și lăsată de Dumnezeu, ca să nu scie înregistra acte murdare comise de oameni, ce ar fi chemați a fi drepti ca lumina și ca granitul în caracterul lor. Răul deci trebuie căutat în sistemul, ce s'a inaugurat în anii mai din urmă, în sistemul de corupțiune, care pe toată linia și a făcut loc întocmai ca un riu furibund, ce iese din albia sa și mângesce sēmăturile și fēnațele cele mai frumoase cu noroiul seu.

Cel mai mic în stat, până și cel din urmă haiduc nu poate fără protecțiune ajunge la pânea de toate

con sfințit, el este preot sfințit, el este și episcop sfințit, și taina preoției constă din acestea trei sfințiri, cari nu se află în nici un alt dignitaru bisericesc. Episcopul după canoanele noastre are a da răspuns lui Dumnezeu pentru toate câte le face ca episcop, prin urmare lucrarea și hotărîrea unui episcop, care s'au adus în treaba bisericească, nu se poate supune nici unei stăpâniri politice spre revizie; stând aceasta, de sine urmează, că ființa de față a unui comisariu împărătesc în ședințele consistoriali este de prisos, și incompatibil cu natura lucrurilor, ce tractează episcopul; apoi o asemenea măsură nu s'ar potrivii nici cu duhul cel luminat al stăpânirii noastre austriace, și ar fi un ce, prin care s'ar robii biserica și stăpânirea bisericească. Apoi am reflectat, că factice nu se apelează dela mine, pentru-că preoțimea și poporul meu scie, că scaunul acela, care-l ocup eu, este archiepiscopesc, de aceea nu apelează nime nicăiri dela mine.

Însă dacă ar voi cine-va să apeleze, eu îi dau voie la aceea, de sine se înțelege, că numai la metropolitul dela Carloviț, pentru-că stăpânirea politică nu poate primi apelatie în trebile bisericesci etc.

(Va urma.)

șilele și dacă protecțiunea s'ar esercia din iubire creștinească, cu care suntem datori față de deapropo-pele, o am înțelege, dar ea se eserciază de regulă cam după-cum plătesce unul sau altul mai bine. Așa s'a introdus în sistemul electoral sistemul corupțiunii, ear alegerile sunt mai mult falsificarea opiniunii publice, decât esposițiunea voinții poporului.

Prin legi electorale măestrite o parte mare din cetățeni sunt scoși din barierele vieții constituționale, ear cei rămași caută să profite de pozițiunea lor de alegători, ca să tragă foloase individuale, ear binele rustic este totdeauna în linia a doua, ca să nu țicem în linia din urmă considerat. Alegerile la reprezentanța țării se fac sub presiuni și baionete însoțite de alaiuri, mănăcări și beuturi, și apoi cei aleși sub astfel de împregiurări cred a fi satisfăcut celor ce l'au ales, la alegere, numai au lipsă a căuta de durerile și pasurile lor.

Inaugurat odată sistemul acesta greșit și păcătos în actele statului; el cuprinde teren și în viața bisericeii și se lătește până în comune, unde ați, primariul și notariul, grație unei legi electorale, nu mai sunt candidații poporului, ci candidații protopretorelui, ales după normele moderne — ca să joace rolul seu până și acolo, unde era vorbă numai de un oficiu de onoare pus pe umerii aceluia, ce era mai onest, mai drept și mai moral. Ați aceste însușiri sunt de mâna a doua și organe comunale puse prin corupțiune, tind a o susține și lăți și mai departe așa, că tabloul ce ni se prezintă, dacă aruncăm privire în viața unei comune, este deprimător și sfășiator totdeauna.

Putea-se-voa suține atari dispozițiuni, cari poartă timbrul legalității, dar în sine ele sunt nemorale nu mai căutăm, căci și orbii ar trebui să vadă nestatornicia unor lucruri condamnabile și păcătoase. Tot ce constatăm e, că mergem în spre rău. Instituțiunile, cari ar trebui perfecționate în un mod mai liberal și mai creștinesc se demoralizează încetul cu încetul, spiritul corupțiunii prinde rădăcini tot mai afunde, sufletele venale se înmulțesc ca ciupercile în luna lui Maiu după câte o ploaie călduță, și oamenii cu inimă pentru binele public stau înmărmuriți și nu pot afla remedii pentru sanarea relelor. Cu cuvântul și cu fapta vor fi chemați preoții nostri ca la toate ocașiunile binevenite să lumineze pe popor și să-i arete urmările, ce provin din acte ale corupțiunii — ca nu cumva să între acest lup în staulul nostru, în viața noastră bisericească, așa cum s'a incuibat în viața publică și la unele corporațiuni, pentru că intrat odată, biserica, care are numai forță morală, l' va scoate mai greu, și incuibat odată, ne ar putea face mari stricăciuni, ca să nu țic, ne ar împinge la ruină sigură. —

Moderator.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Șilele Crăciunului s'au serbat la Curte în cercul strins familiar. Pomul de crăciun a fost aședat și împodobit în apartamentul Maj Sale reginei. În seara de crăciun după ce Maj. Sa monarcul a împărțit sancțiunea, a fost fidanțarea arhiducesei Maria Valeria, fca regelui nostru, cu arhiducele Francisc Salvator, carea s'a făcut în cercul de tot restrins familiar, în fața pomului de Crăciun. Timpul, când se va oficia actul cununiei nu e încă determinat, se dă însă cu socoteala, că îndată după trecerea șilelor de doliu dela curte. În ziua de Crăciun fidanțații au luat parte la dineul Maj. Lor. Apoi dimpreună cu împărăteasa regina au făcut o vizită la Salzburg arhiducelui Ferdinand de Toscana, șeful liniei casei domnitore, căreia aparține mirele. După aceasta arhiducesa Valeria a însoțit pe mama sa la München, unde au cerțat pe bunica, respective mama Maj. Sale regina, Ludovica. În suita de călătorie a fost bar. Nop cea. Arhiducesa Maria Valeria s'a născut în castelul dela Buda la 22 Aprile 1868; ear mirele este sl doilea fiu al arhiducelui Carol Salvator și al arhiducesei Maria Imaculata. S'a născut la 20 Aug. 1866 și e supra locotenent în regim. de dragoni Nr. 12.

* (Act marinos.) Proprietăreașă din Ocna-Sibiului, dna F. Veress, născută Susana Cseh de Al Csernatony, a dăruit pe seama celor 3 comune bisericesci române și pentru cele 2 maghiare din Ocna-Sibiului 6000 fl., jumătate din suma acestor bani s'a și împărțit în părți egale parochiilor respective. Tot numita doamnă a dat 70 fl spre procurarea de instrumente pentru capela musicală de acolo. Un fapt, ce caracterizează o inimă nobilă.

* (Monumentul lui Mateiu Corvin.) Pregătirile pentru ridicarea monumentului marelui rege al Ungariei Mateiu Corvin se fac cu mari încordări, astfel, că în curând statua lui va forma podoaba cea mai frumoasă a orașului Cluș. Spre scopul acesta baronesa Coloman Kemény a dăruit 1200 fl.

* Cetim în „Meseriașul român”: Adunarea generală a asociațiunii pentru spriginirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din acest an, considerând, că numărul învățăcelilor meseriași aședăți aci în Brașov se înmulțesce din an în an, ear mijloacele materiale ale asociațiunii rămân aproape staționari, de unde apoi rezultă, că aceasta nu este instare a satisface la toate necesitățile, ce le întâmpină în vțăceii în decursul uceniciei lor, a luat sub punctul V următorul conclud: „Avându se în vedere, că asociațiunea plasează învățăceii din toată Transilvania, se decide, ca toți aceia, cari trimit copii pentru a fi aședăți la meserii aci în Brașov, să fie rugați a-se face membri, în cas însă când acestia ar fi săraci, atunci să fie rugat oficiul parochial, comuna, din care se află mai mulți copii plasați la meserii, să se facă membru al acestei asociațiuni.”

* (Avansament în honvedime.) Maj. Sa s'a îndurat prea grațios a denumi de oficeri în rezervă pe Dominic Boieriu la brig. 22 și pe bar. Iuliu Pop la 23.

* (Dărilor de consum în 1887.) Conform unei statistici a ministrului de finanțe, suma tuturor venitelor provenite din dările pe spirt face 9.724.920 fl. Față cu anul trecut au încurs sub rubrica aceasta mai puțin cu 774,581 fl. Darea de vin a adus 3.944.986 fl., darea de bere 1.278.401 fl., de carne 2.841.134 fl., de zahar 2.392.559 fl. Suma totală a percepțiunilor dărilor de consum a fost în anul 1887 de 24.974.086 fl. Față cu anul de mai înainte rezultatul în total este mai favorabil cu 13.348 fl. Venitul dărilor de spirt și bere arată un scădământ de aproape un milion, a crescut însă venitul dărilor de consum pe carne, vin, zahar și ulei de minerale.

Numărul fabricilor de bere, cari în an. 1884—5 erau 118, în anul 1886—87 a scădut la 96. Scădând numărul fabricilor, a scădut și cantitatea produsului de bere cu 70,000 hectolitri.

Fabrici de zahar de napi au fost 14, ca și în anul precedent. Productul acestor fabrici a crescut considerabil, anume dela 1.900.000 măji metrice s'a urcat cam la 2.500.000 m. m.

* (Datoriile statelor mari europene și cheltuelile pentru armată.) În anul 1888, conform bugetului a 15 state europene, s'au cheltuit pentru armată și marină 3200 milioane marce; plățirea intereselor pentru datoriile de 84 miliarde sunt de 3970 milioane. Datoriile s'au urcat din anul 1875 până 1887 dela 68 la 84 miliarde. În Germania au crescut datoriile în acești 12 ani dela 3180 milioane marce la 8000; în Franca dela 19.500 la 27.000; în Italia dela 7900 la 9000; în Austro-Ungaria dela 6870 la 9000; în Rusia dela 7700 la 13.500; numai în Euglitera au scădut dela 15.500 la 14.800 milioane marce

Originea limbei române.

II.

(Încehere.)

Tot un scriitoriu bisantin Cinam din secolul al XII, despre care se spune, că mai întâiu usită numele de Vlach*), anume spune, că Vlachi din cari

*) Terminul Vlach la slavi și germani, adecă la cele două mari popoare, aședate de veacuri la coastele latinității, se aplică într'un mod generic cătră toate popoarele eșite din tulpina romană, ear mai în special cătră italieni și români, posteritatea cea mai directă a Romei. Astfelu nemții italienilor le țic Wälschen, ear noue românilor Wala-chen.

Ungurii italienilor le țic Ołaszok, ear noue românilor Oláhok. Francesii italienilor le țic Vallon și noue Vallaques. Polonii italienilor le țic Wloch, ear noue Wolaszgu (Voloszon). Principii munteni în toate chrisoavele lor slavice și grecesci se întitulează cu mândrie „Domni ai Vlachiei.”

Diplomatica din secul XIV ne procură nenumărate probe, cum-că românii se făliau a fi vlachi, purtând ambele numiri, cel intern și cel estern, cu aceeași mulțămire de amor propriu național. —

La a. 1345 papa Clemente al VI-lea, îndemnând la catolicism pe domnul muntenesc Alecsandru, tatăl lui Vladislau Basarab și a lui Radu Negru, scrie între altele: În Ungaria, Transilvania, Muntenia și Sirmia locuesc „Vlachii-români”. Teatul latinesc sună: Olachii-romani, commorantes in partibus Ungariae, Transylvanis, Ul-tralpinis et Sirmiis. Deci vlach e sinonim cu român, de aceea în actul papal acum numit ambele nume sunt legate la un loc.

Benkő, scriitoriu maghiar din secul XVIII, țice despre români: Valachos Trannos, Romanorum coloniarum esse reliquias, fusius suo loco videbimus: ipsi vero quotidie profitentur, dum se „Rumun” i.e. Romanos vernacule nominant. Integer de moribus consuetudinis et ritibus Valachorum liber adornandus esset, quo valachorum Romanitas doceretur. (Cogn. Tran. Vindob. 1778 t. I pag. 34 și 482) (Magazin istoric p. Dacia. Bucuresci 1845 T. I. pag. 46.) De aici se vede, că terminul de Vlach este sinonim cu terminul de român, eară Vlachi sunt români.

Leon Bătaciul adunase o mulțime mare în oastea sa „din vechime se știe a fi descendenții celor din Italia*”).

Românii erau deci în Dacia, pe când o stăpâneau pe aceasta hunii. Hunii însă în curând au fost bătute de alte popoare și au dispărut, lăsând puține rămășițe. După huni au năvălit în Dacia gepizii și apoi avarii. Aceștia încă au dispărut, lăsând în urmă-le numai ruini și hidiosul nume.

La anul 568 strămutându-se avarii din Dacia în Panonia, precum ne spune Paul Diacon în cartea 2, c. 7. românii din Dacia au început a resuffa mai liber și a se organiza în state mai mici, sau ducate, precum i-au aflat unghurii la venirea lor.

Fiind desbinați românii în mai multe principate mici, unghurii i-au supus pe rând, parte cu armele, parte prin încheeri de pace și căsătorii. Amănunte despre aceste fapte istorice aflăm la „Secretariul Anonymus a lui Bela“.

Toate popoarele, cari au năvălit în Dacia au dispărut, precum au venit. Singuri unghurii, părăsind datinele lor primitive, prin primirea creștinismului și cu aceasta a cultului europene, s'au susținut până astăzi; partea cea mai mare în Panonia sau Ungaria propriu zisă de astăzi, și părți mai mici amestecate printre românii din Dacia. Cu aceștia românii s'au susținut împreună împotriva năvălitorilor de mai târziu și au trăit de o mie de ani încoace ca conlocuitori ai acestei patrii uneori în relații mai amicale, alte ori în neînțelegeri. Chiar și astăzi relațiunea dintre aceste două popoare nu este tocmai pretinească, fiind-că unghurii voesc să se ridice pe contul celorlalte naționalități din țară.

De aceea scriitorii unghuri de astăzi în frunte cu Hunfalvy nu recunosc autochtonia românilor în Dacia, ba trag la îndoială adevăritatea spuselor scriitorilor celor vechi ai lor. Aceasta nu o fac decât din motive adevărat politice.

Cu toate acestea noi ne vom susține de ceea ce suntem, de urmașii direcți ai coloniilor romane, aduse în Dacia de Traian, ne vom susține cu atât mai vădit, de autochtonia acestei țări, fiind-că suntem recunoscuți astăzi ca atari de toată Europa. Ear drepturile politice ca a unor vechi locuitori ai acestei țări, mai vechi decât stăpânitorii de astăzi, prelângă toate sbuciumările confrăților unghuri, trebuie să le avem și noi și va veni timpul, când le vom și avea aievea nu numai pe hârtie, ca în ziua de astăzi.

III.

Venind acum a vorbi despre formarea, dezvoltarea și ficsarea limbei daco-române, avem să observăm înainte de toate, că limba daco-română în elementele ei distinctive s'a creat afară din Dacia, și ca atare s'a importat în Dacia deodată cu coloniile romane. Această limbă rustică latină s'a format, dezvoltat și ficsat pe pământul Daciei, și care de atunci începând nu se mai numește decât limba românească.

Am șis la început încă, că limba română s'a format dezvoltat și ficsat sub influința limbei latine clasice, apoi sub influința limbilor acelor popoare, cu cari a venit în atingere. În cele următoare vom arăta în special aceasta, cercând a dovedi cele acum întărite.

Dintre toate provinciile apartinătoare oare-când imperiului roman, nici una nu a fost încălcată de atâți barbari, ca Dacia traiană, nici un popor nu a numărat atâți stăpânitori ca locuitorii acesteia. Dar cu toate acestea ferul limbei latine s'a păstrat așa de bine în limba românului, încât după-cum știe istoricul Bonfiniu, românii, se vede, că s'au luptat mai mult pentru curățenia limbei decât pentru viață: „Non tantum pro vitae, quantum pro lingua incolunitate certasse videntur.“

În timp de 17 secole s'au luptat românii din Dacia traiană pentru limba și datinele lor; cu toate acestea tocmai așa curată după-cum a fost ea la importarea în Dacia nu s'a putut susține, influențând asupra formării și dezvoltării ei în primul loc limba latină clasică.

Reflectând în special la această aserțiune, observăm, că limba stăpânitoare, în toate timpurile și la toate popoarele, a avut și are influință asupra limbei poporului. Dacă luăm lexiconul limbei române, vedem, că în aceasta se află o mulțime de vorbe slavone, cari în mare parte sunt necunoscute poporului după adevăratul lor înțeles, le știe însă întrebuinta d. e. obrejenie, strastie, blagovescentia, slavă ș. a. Asta a venit de acolo că, stăpânind în biserică noastră mai multe veacuri limba slaveană, poporul a auzit în toate Duminecile și sărbătorile această limbă și a întrebuintat multe din vorbele auzite, cari în urma deseii întrebuintări s'au im-

pământenit în limbă. Și vorbele împământenite odată în limba poporului, foarte greu le dă uitării.

Dela anul 1850—60 a stăpânit la noi limba germană. Poporul, fiind-că avu de lucru cu dirigători străini, cari întrebuintau — chiar și dirigătorii eșii din sinul poporului — în vorbire cuvinte din limba oficioasă precum „Steuer“, „Steueramt“, „Bezirk“, „Vorsteher“ ș. a. le întrebuintă și el.

Astăzi, fiind la cârmă limba maghiară, pe popor îl auzi întrebuintând vorbe unghuresci precum: birău, szolgăbirău, fișpan, alispán, jarasbirău ș. a.

Aceasta e dovadă firească, că limba stăpânitoare are influință asupra limbei poporului, fie ea ori ce limbă.

Deci cum se întâmplă aceasta astăzi, așa a trebuit să se întâmple și în trecut.

Influința limbei latine clasice ca limbă a stăpânirii, asupra formării și dezvoltării limbei poporului, care vorbia dialectul rustic a acelei limbi este necontestabilă.

De aici deducem, că precum a influențat asupra formării și dezvoltării limbei române limba clasică latină, tot așa au influențat asupra ei și celelalte limbi stăpânitoare de mai târziu.

Astfelu limba dacilor, a goșilor a hunilor și a avarilor au avut mari influențe asupra dezvoltării limbei noastre și cu deosebire limba dacilor, cari s'au amalgamat cu coloniile romane. Până în suta a 7-a ținut influința limbei numitelor popoare. Din suta a 9-a încoace au influențat asupra dezvoltării și ficsării limbei noastre la românii din Ungaria limba Ungurilor cu deosebire și încâtva și cea nemțească; la românii din Bucovina limba germană; ear la românii din Muntenia și Moldova limba turcească, tatară și în deosebi cea grecească. Cea mai mare influință o a exercitat asupra dezvoltării limbei române limba slaveană, care a domnit multe veacuri în biserică. De aici numai se poate explica mulțimea de cuvinte străine, cari se află în limba noastră.

Toate vorbele străine din limba noastră s'au strecurat în vorbire în decursul timpului dela popoarele, cu cari românii au venit în atingere, viețuind mai mult ori mai puțin împreună.

Pe lângă toate aceste clima încă a avut influință asupra formării, dezvoltării și ficsării limbei române. Ipcrat — știe unul din învățaceii lui cei mai celebri — atribuie efecte morale nu numai temperaturii aerului, ci tuturor celorlalte calități atmosferice întrunite; nu numai gradurile de latitudine a pământului; ci încă și naturii sale telurice, naturii producțiilor sale, naturii apelor cel precure.... Pentru densul ca elementele necesarii ale cesiunii sunt toate obiectele importante proprie fiecărei regiuni; toate calitățile constante și pronunțate prin cari aceste obiecte pot afecta simțurile și a modifica natura umană.

Astfelu fie-care pământ are o idee a sa specială în universalitatea pământurilor și fie-care neam are o idee a sa specială în universalitatea neamurilor.

Așezându-se vre-unul din neamuri pe vre-unul din pământuri, legătura celor două specialități produce o națiune.

Astfelu influințele climatice asupra formării și dezvoltării limbei ori-cărui popor sunt necontestabile. În sudul Europei fiind clima mai călduroasă, mai domoală, ear ceriul mai senin, limba popoarelor ce locuiesc în acele părți este mai dulce, mai armonioasă ca limba acelor popoare, cari locuiesc în regiuni cu climă mai aspră.

Din toate cele enumerate până aici se poate vedea curat, că limba daco-română s'a născut din limba latină și în special din dialectul rustic latin s'a format, dezvoltat, și ficsat însă pe pământul Daciei sub influința limbei latine clasice, a limbei dacilor, goșilor, hunilor, avarilor, turcilor, tatarilor unghurilor, germanilor, grecilor, a limbei slave și în timpul mai nou și sub influința limbilor române, ear pe lângă toate acestea și sub influințe climatice.

Evident este dar, că noi românii suntem urmași direcți ai romanilor, cari dela colonizarea în Dacia îngăunând toate adversitățile alor 17 secole, am păstrat limba strămoșească cu sfințenie.

Și astăzi după 17 secole știe românul cu fală: „Sum român,“ întocmai ca românul vechiu: „Romanus sum civis.“ Un popor probat ca al nostru poartă în sinul seu simburile vieții perpetue după cum știe fericitul Ilarian.

Având deci românul atari calități escelente, datoriu, este fie-care dintre noi cu atât mai neobosit să lucreze al face mare brav și respectat. În deosebi nouă învățătorilor ne este dat a lucra mai mult pentru ajungerea acestui scop. Se dăm dar tinerimei adevărate cunoștință despre originea sa și a nobilei sale limbi, pe care se o cultivăm cât se poate de mult, deoarece ce după limba, ce o vorbesce se judecă ori care popor, după dezvoltata

stare a acesteia se judecă și gradul de cultură, la care a ajuns acela

Cu deosebire în timpul acesta, ca nici odată se recere dela noi se ne punem toate puterile întru cultivarea limbei noastre și întru apărarea ei, căci cine dintre fii ori-cărei națiuni stă nepăsătoriu când limba sa este în pericol, se aseamănă cu acela, care își vede pe mama-sa în mâinile hoților și nu-i dă ajutoriu.

Săcal, în 23 August, 1888.

Vasilie Duma,
învățătoriu.

Mulțămită publică.

Dle redactor! Spre a satisfac după puțină Preaonorărilor domni, cari au avut bunătațe a me ajuta la nenorocirea mea, precum și spre a da impuls și altora spre săvârșirea de fapte nobile și umane, în asemenea casuri de nenorocire, subscrisul cu toată stima viu a Ve ruga să binevoiați a publica următoarele:

Subscrisul carele de 5 ani sufer de un morb foarte periculos, pentru curarea căruia am spesat tot ce biată am avut. În lunile Octobrie și Novembre a. c. fiind în clinica de stat din Cluș, aproape desperat, căci: pe lângă grelele operațiuni ce am avut a îndura me mai tortura și grija de amărta mea familie numeroasă.

Aflându-me în această critică situațiune m'am adresat cu o umilită rugare cătră Prea On. Domn Ioan Rațiu, protopresbiterul tractului Hațeg, care în conțelegere cu bravul învățătoriu din Hațeg dl Nicolau Sinzian, au binevoit a face o colecție în favorul meu, la care au contribuit:

A. Din Hațeg prea onorații domni: Ioan Rațiu protopresbiter 2 fl. 50 cr., Mihail Bontescu adv. 1 fl., Alesandru Serafin 1 fl., Stefan Șelariu 1 fl., Teodor Doboiu 1 fl., Marcu Muntean 60 cr., Ioan Baciu 60 cr., Teodor Făgărășan 50 cr., dna Susana Ivașcu 40 cr., Demetriu Peovicu 50 cr., M. Teodosie 60 cr., N. Sinzian colectante 40 cr.

B. Din Orăștie, prin bunătațe On. dn. N. Sinzian, și Georgiu Joandrea director și colectante: Dr. Ioan Mihai adv. 1 fl., Aureliu P. Bărcian not. 1 fl., Georgiu Joandrea 1 fl., N. N. 20 cr., Haneșiu 30 cr., I. Lăzăroiu 30 cr., N. Popovicu 20 cr., Șuluț cap. orășanesc 20 cr., Dr. St. Erdelyi 25 cr., G. Baciu 20 cr., N. N. 20 cr.

C. Din Cluș, la călduroasa recomandare a prea on. domn I Coroian advocat 1 fl., A. Bohățel 2 fl., L. Pop jude 1 fl., S. Galea 1 fl., V. Roșescu protop. 50 cr., Nicolau Bobeșiu 50 cr., Dr. A. Isac adv. 50 cr., I. Petran 50 cr., Dr. G. Silași, profesor de univ. 30 cr., și 50. 30 cr., T. J. not. la comit. 20 cr., G. Pop protopresbiter gr. cat. 50 cr.

D. Din Petroșeni, prin bunăvoiața on. domn Avram Stanca paroch gr. or. și George Șandru învățătoriu, ca colectanți A. Stanca 1 fl., Vasilie Dombora not. 1 fl., cu discul în biserică gr. or. 82 cr., Zacharie Costea 1 fl., G. Șandru inv. 50 cr., N. N. 50 cr., Al. Ianeș păpuțar 25 cr., Mihaiu Mărginean 20 cr., Bas. O. Socol par. Livezeni 50 cr., D. Ungur inv. Livezeni 20 cr., H. Grosz 40 cr., A. Hercz 20 cr., Jakóbf et Ruder 30 cr., I. Stanca păpuțar 20 cr., D. Hurez 20 cr., Nicolae Ghița 10 cr., Franz Guld 10 cr., Ioan Jurca 50 cr., Ianeș Ioanovici 30 cr., N. N. 20 cr., Ștern et Pich 40 cr., Junger 10 cr., Rudolf Ruder 50 cr., Gerberth Gúdó 50 cr., Gádo I. 10 cr., Kerekes I. 20 cr., Șajtos J. 10 cr., P. R. 20 cr., N. Herman 20 cr., M. Tiața 30 cr., Steiner Solomon 30 cr., N. N. 30 cr., Ridvald J. 30 cr., Grossék N. 20 cr., Dan Miociu 40 cr., P. Stănescu 10 cr., Mita Nemeș 10 cr., I. Galațian 10 cr., I. Tinea 10 cr., P. Pilea 10 cr., Avr. Brandușa 40 cr., Petru Dragomir 20 cr., și Dionisie Socol 40 cr.

Primească atât domniile colectanți, cât și domniile contribuabili cea mai profundă și ferbinte a mea mulțămită și recunoștință, eară pe bunul D-șea cu lacrimi ferbinți îl rog să-i țină întru mulți ani în deplină sănătate, și să le răspundească cu bogatul seu dar jertfa adusă unui nefericit învățătoriu român.

Petru Stefoane Preda,
învățătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 29 Decembre, 1888.

Buda: 68 48 49 41 58

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Decembre 1888.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	102.10	102.10
Renta ung. de hârtie	93.20	93.30
Renta de aur austriacă	109.70	110.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	103.80	104.—
Sorți de regularea Tisei	124.25	125.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	302.90	301.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	98.90	98.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.—	104.50
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	104.50	104.—
Sorți unghurești cu premii	129.50	129.50
Sorți de stat dela 1860	139.—	139.—
Serisuri fonciare ale institutului „Albina“	—	101.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	876.—	875.—
Obligațiuni de credit austr.	307.—	309.60
Galbin	5.72	5.73
Napoleon	9.54 1/2	9.65
100 marce nemțesci	59.20	59.25
London pe (poliță de trei luni)	120.80	121.90

* Καὶ δὴ καὶ Βλάχων πολὺν ὄμιλον, οἱ τῶν εἰς Ἴταλίαν ἀποικοὶ παλοὶ εἶναι λέγονται. Cinamus lib. VI c. III pag. 260; versiune latină deși nu prea esactă: Valachorum, qui Italorum coloni quondam fuisse perhibentur; (Cipar: Cuvânt de inaugurarea Asoc. trans. Blaș 1862 p. 86).

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Cornăţel, pentru întregirea aceleia prin aceasta se deschide concurs:

Dotăţiunea împreună cu aceasta parochie se cuprinde în următoarele:

- 1. Casa parochială, casă, tindă, și cameră cu șură nouă, și cu două grădini de legumi, ambele în mărime de un juger.
2. Porţiune canonică 12 jugere arături și fâneațe.
3. Dela 135 familii câte 10 litre bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz, și câte o ți de clacă.
4. Venitele stolari dela Bobotează, dela botezuri, cununii, înmor-

mântări și altele; toate acestea compute la un loc dau suma de 400 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, cărora se recomandă ca în vre-o Duminecă sau sâmbătoare să se prezinte în comună și în biserică pentru de a cunoaște împregiurările locale și pentru de a se face și ei cunoscuți comitetului parochial și poporului, — cererile lor concursuali instruite cu documentele prescise în Stat. org. § 13 în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în foaia archidieceșană „Telegraful Român“, să le înainteze la subscrisul

Sibiu, 30 Novembre, 1888.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiului, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia, adm. protopresb.

Calic cel ce nu abonează „Calicul“, diar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, anul al IX-lea,

cu prețul de 3 fl. sau 7 franci pe an.

Cel ce abonează „Calicul“ rîde și pe doaga morții de s'ar doagele dela bute. Abonenții, care ne trimit întreg abonamentul de 3 fl. sau 7 franci deodată, primesc

„Calendarul Calicului pe anul 1889“

pe deasupra, ca foiorul popii, adecă gratis, espedat franco. Altcum „Calendarul Calicului“ costă 36 cr. sau 1 franc.

Numărul prim al „Calicului“ îl espedăm tuturor celor ce ni-l cer, ca număr de probă, gratis

A se adresa la Sibiu:

Administrațiunea „Calicului.“

Morbul caracteristic și mai lătit în această țară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne și modul de traiu modern sunt cauzele acestei suferințe, care în un mod neprevădător ne cuprinde în ghiarele sale. Mulți oameni sufer de dureri de pept și coaste, adeseori și de dureri de spate; se simt slabi și somnuroși, au un gust rîu în gură, mai cu seamă dimineața; un fel de scuipit cleios se adună în dinți; apetitul lor e rîu, în stomach simt ceva ca o povară grea, și adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu se poate descrie, care prin introducerea nutremētului nu se depărtează. Ochii sunt fără viață, mânilor și picioarelor se răcesc; nu trece mult și se ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însă înșoțită de flegmă verde, cel cuprins de boală se simte purerea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil, și melancolic, l' cuprind presimțiri rele; când se ridică repede se simte amețit și întreg capul îi e clătinător, intestinele se astupă, pelea îi devine sbrăcită și ferbinte, sângele se îngroașe și înțapă, sclerotica ochiului capătă o culoare galbină; urinul se împuținează și capătă o culoare închisă, rămânend o parte din el înăuntru; luând nutremētul, simte când un gust dulce când acru, care e înșoțit de bărăi puternice de inimă; puterea vederii scade, înpăinginandu-se ochii și se simte cuprins de simțul unei mari slăbiciuni și osteneți. Toate acestea simptome apar alternativ, și se presupune, că aproape o terțialitate din poporațiunea acestei țări suferă de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extract-shaker mistuirea bucatelor ia un așa avent, că corpului bolnav dându-se nutremētul devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevăr admirabil. Milioane și milioane de butelii s'au vîndut și numărul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărțat acest rîu din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevăratei boale. Medicina e Shaker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcător de proprietațile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă se poate căpeta în toate spițeriile.

Persoane, cari sufer de înmuiare, se folosesc „pilule de curățire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shaker-Extrakt „Pilulele curățitoare ale lui Seigel“ vindecă încuierea, alungă frigurile și răceala, departă durerea de cap, împedecă mânia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet și fără de a cauza durere. Prețul: Unci butelie Shaker-Extrakt fl. 1.25. O șatală „pilulele curățitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shaker-Extrakt“ și al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 21-24 Bodlanig la Hermayer în Carintia, 20 Septembrie 1887.

Fiind că „Extractul-Shaker“ ce mi l'am procurat de timpuriu dela Stim. D-voastră mi-a făcut bune serviții, ve recere a trtmite pentru un amic pe adresa mea 2 sticle „Extractul-Shaker“ și 2 șchatue din pilurile lui Seigel. Príncipele Kaspar.

Depozitul principal pentru Austria:

IOHANN NEP. HARNA, farmacie „zum goldenen Löwen in KREMSIER (Mähren).

Depozitul principal pentru Ungaria și Transilvania Josef v. Török, farmacist, Königs-gasse 12 Budapesta.

Se poate procura mai departe în farmacia din Sibiu, Augustin Teutsch; Alba-Iulia, Gh. Fröhlich; Brașov, Demeter Eremias și Fr. Steiner jun.; Eduard Kugler; Cluș; Ioan Biró și Michael Szécy; Hunedoara; Murș-Oșorheiu, Bernady; Petroșeni, Guido Geberth; Sighișoara, F. Beswert; Zălau, S. Ww. Weiss.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1888.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between cities like Budapest, Predeal, Arad, Teiuș, Sibiu, Cluș, and others. Includes times for various train types and specific routes.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.